

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง

การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ

การทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก
จำนวน ๔๐ ชั่วโมง

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดมหาสารคาม
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ด้วย ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภออุดรฯ เป็นหน่วยที่ส่งเสริมการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพ หลักสูตรการทอผ้าพื้นเมือง รวมถึงการสนับสนุนประสานงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการศึกษาอาชีพให้มีความสร้างรายได้ให้ตนเองและครอบครัว

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานที่เน้นเรื่องการมีอาชีพเพื่อการมีงานทำมีรายได้ จึงได้คัดเลือกการทอผ้าพื้นเมือง มาจัดทำเป็นหลักสูตรเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปประกอบอาชีพต่อไป

ขอขอบคุณวิทยากรวิชาชีพ และคณะดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ที่ได้ร่วมพัฒนาหลักสูตร และจัดทำแผนการเรียนรู้รวมทั้งสื่อต่างๆ ให้สำเร็จไปด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักสูตรเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อวิทยากรและผู้เรียนต่อไป

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภออุดรฯ

พฤษภาคม ๒๕๖๗

สารบัญ

คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ความรู้เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก	๑
ความรู้พื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก	๓
หลักสูตรการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก	๓
ความเป็นมา	๔
จุดประสงค์การเรียนรู้	๔
กลุ่มเป้าหมาย	๔
ระยะเวลา	๕
เนื้อหาหลักสูตร	๕
การจัดการเรียนรู้	๕
สื่อการเรียนรู้	๕
การวัดและประเมินผล	๕
การจบหลักสูตร	๖
เอกสารหลักฐานการศึกษา	๖
การเทียบโอน	๖
แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้หลักสูตรการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก	๗
ใบความรู้ ความเป็นมาของการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก	๙
ใบความรู้ วิธีทำการทอผ้าพื้นเมือง ลายสร้อยดอกหมาก	๑๐
ใบงาน แบบบันทึกการทำการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก	๑๑
ใบความรู้ คุณค่าการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก	๑๒
ใบความรู้ การบรรจุหีบห่อ	๑๓
ใบความรู้ การคำนวณต้นทุน – กำไร	๑๔
ใบงาน การคิดต้นทุน กำไร	๑๕
ใบความรู้ ช่องทางการตลาด	๑๖
แบบวัดและประเมินผลการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก	๑๗
ใบงาน แบบประเมินผลงานผู้เรียน	๑๘
บรรณานุกรม	๑๙
รายชื่อผู้จัดทำหลักสูตร	

ชื่อหลักสูตร การทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก
จำนวน ๔๐ ชั่วโมง
กลุ่มอาชีพ พาณิชยกรรมและการบริการ

ความรู้เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้าลายพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก

๑. วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้าลายพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก

ก่อนที่ผู้เรียนจะเข้าสู่การเริ่มต้นทำทอผ้าพื้นเมือง ผู้เรียนควรเรียนรู้เกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้าพื้นเมืองได้แก่ ผ้า เครื่องใช้ ที่จำเป็นต้องใช้ก่อน โดยมีวิธีการเลือกซื้อ การเก็บรักษา โดยมีวิธีการเลือกดังนี้

กง ใช้พันเส้น เพื่อเตรียมใจด้ายสำหรับพอกและยอม

อัก ใช้พันเส้นด้าย เพื่อจัดระเบียบ

หลอด ใช้สำหรับพันเส้นด้าย ใช้แทนหลอดด้าย

แกนกระสวย ใช้สำหรับพันด้ายพุ่งเป็นหลอดเล็กๆ

โน เป็นเครื่องมือสำหรับกรอด้ายเข้าหลอดด้าย ก่อนที่จํานําไปใส่กระสวย

ผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก ถือได้ว่าเป็นผ้าที่นิยมใช้ในชุมชน ซึ่งมีทั้งการตกแต่งลวดลายด้วยการวิธีมัดหมี่ จก และขีด ทั้งผ้าไหมและผ้าฝ้าย และตกแต่งลายได้หลากหลายพื้นที่ โดยเฉพาะในภาคอีสานของประเทศไทย จนอาจกล่าวได้ว่า ผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมากเป็นที่พบเห็นมากที่สุดในแทบทุกกลุ่มอาชีพ โดยนิยมใช้เป็นเครื่องแต่งกาย ผ้าถุง เสื้อ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าพันคอ ซึ่งมีการถัก ทอ ลายต่างๆ ที่นิยมในแต่ละพื้นที่

๒.ความรู้พื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก

การจัดการศึกษาอาชีพในปัจจุบันมีความสำคัญมากเพราะจะเป็นการพัฒนาประชากรของประเทศให้ มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพเป็นการแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชนซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ ที่จะพัฒนาศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงมั่งคั่ง และมีงานทำอย่างยั่งยืนแปลงในด้านต่างๆ

สภาพสังคมปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้ไปอย่างรวดเร็ว และไม่เพียงพอกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น มนุษย์จึงประสบปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย โดยเฉพาะด้านการดำรงชีพและชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่มนุษย์เราจะต้องสร้างสิ่งทดแทนเพื่อการอยู่รอดโดยวิธีการต่างๆ

อาชีพการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก เป็นอีกหนึ่งอาชีพที่น่าสนใจสามารถเป็นอาชีพทางเลือกสร้างรายได้เสริม หรือเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภออุดรฯ จึงได้ส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก ซึ่งเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะงานศิลป์มีความคิดสร้างสรรค์ การเลือกใช้แบบลวดลายสีเส้นการออกแบบ การตัดเย็บการคำนวณ ขนาดรูปแบบให้เหมาะสมกับงาน งานซ่อมบำรุงดูแลรักษา วัสดุอุปกรณ์และการบริการลูกค้าในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการสร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ

หลักสูตรการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอก

๑.เป็นหลักสูตรที่เน้นการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพได้จริงอย่างมีคุณภาพและมีคุณธรรมจริยธรรม

๒. เป็นหลักสูตรที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะในการทำเพื่อประโยชน์ด้านการประกอบอาชีพ และร่วมอนุรักษ์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของชาติ

๓. เป็นหลักสูตรที่เน้นการใช้ศักยภาพ ๕ ด้านในการประกอบอาชีพทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิอากาศ ภูมิประเทศและทำเลที่ตั้ง ศิลปวัฒนธรรมประเพณีวิถีชีวิต และด้านทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่

๔. เน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ให้เกิดรายได้ที่มั่นคง และยั่งยืน

๑. ความเป็นมาของหลักสูตร

การจัดการศึกษาอาชีพในปัจจุบันมีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ ๒๕๕๕ ภายใต้กรอบเวลา ๒ ปี ที่จะพัฒนา ๕ ศักยภาพของพื้นที่ใน ๕ กลุ่มอาชีพใหม่ ให้สามารถแข่งขันได้ใน ๕ ภูมิภาคหลักของโลก “รู้เขา รู้เรา เทำทัน เพื่อแข่งขันได้ในเวทีโลก “ ตลอดจนกำหนดภารกิจที่จะยกระดับการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพ และขีดความสามารถ ให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ ที่มั่นคง โดยเน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่างๆ มุ่งพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำอย่างมีคุณภาพ ทั้งถึงและเท่าเทียมกัน ประชาชนมีรายได้มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน มีความสามารถเชิงการแข่งขันทั้งในระดับภูมิภาค อาเซียนและระดับสากล ซึ่งจะเป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในรูปแบบใหม่ที่สร้างความมั่นคงให้แก่ประชาชนและประเทศชาติ สภาพสังคมในปัจจุบันมนุษย์เราได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ประชากรเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่ทรัพยากรมี ลด จึงมีความจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีความคุ้มค่ายิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของการประกอบอาชีพด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ประโยชน์จากการประกอบอาชีพให้มีความคุ้มค่ายิ่งขึ้น

หลักการของหลักสูตร

๑. เป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของประชาชนในเรื่องการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก เพื่อการประกอบ อาชีพ
๒. เน้นการประยุกต์สวดลายในการทอ และสีย้อมที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
๓. มุ่งให้ผู้เรียนประกอบอาชีพได้จริงหลังจบหลักสูตร
๔. ส่งเสริมผู้เรียนที่จบหลักสูตรสามารถนำความรู้ไปเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๒. จุดประสงค์ของหลักสูตร

- ๑ เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้และเทคนิคการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก
- ๒ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความสามารถพื้นฐานในวิชาการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก
- ๓ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๓. กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจในการพัฒนาและต่อยอดอาชีพ

5

๔. ระยะเวลา

ระยะเวลาหลักสูตร จำนวน ๔๐ ชั่วโมง

-ภาคทฤษฎี ๑๐ ชั่วโมง

-ภาคปฏิบัติ ๓๐ ชั่วโมง

๕. เนื้อหาหลักสูตร

๕.๑ ความเป็นมาของการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก

๕.๒ วัสดุ อุปกรณ์และเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม

๕.๓ ขั้นตอนการทำการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก

๕.๔ การปฏิบัติการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก

๕.๕ คุณค่าของการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก

๕.๖ การจัดหาหรือจัดทำการบรรจุหีบห่อได้อย่างเหมาะสม

๕.๗ การคิดต้นทุน กำไรจากการจำหน่ายผ้าพื้นเมืองได้

๕.๘ ช่องทางการจัดการตลาดของผ้าพื้นเมืองได้

๖. การจัดกระบวนการเรียนรู้

-การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร/ภูมิปัญญา

-การศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้

-การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

-การฝึกปฏิบัติจริง

๗. สื่อการเรียนรู้

ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ใช้สื่อที่หลากหลายเช่นสื่อสิ่งพิมพ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์สถานประกอบการ
สื่อจริงและสื่อบุคคลในชุมชน

๑. วิทยากร/ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความรู้

๒. VCD / หนังสือ

๓. Internet

๔. ศึกษาดูงานจากกลุ่มอาชีพตัวอย่าง/แหล่งเรียนรู้

๘. การวัดและประเมินผล

๑.. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีก่อนเรียนและหลังเรียน

๒. การประเมินผลงานก่อนเรียนจากการปฏิบัติได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้และจบ

หลักสูตร

๙. การจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๓. มีผลงานที่มีคุณภาพ

๑๐. เอกสารหลักฐานการศึกษา

๑. หลักฐานการประเมินผล
๒. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร
๓. วุฒิบัตรออกโดยสถานศึกษา

๑๑. การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบ
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๔๐ ชั่วโมง : ๑ หน่วยกิต

แผนการจัดกระบวนการการเรียนรู้หลักสูตรการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	วัดและประเมินผล	ชั่วโมง	
						ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑. ความเป็นมาการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก	๑. อธิบายความเป็นมาของการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก	๑. ความเป็นมาการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก	๑. วิทยากรอธิบายความเป็นมาของการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก	๑. ใบความรู้เรื่องความเป็นมาของการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก ๒. รูปภาพ ๓. สื่อออนไลน์	๑. สังเกตความสนใจ ๒. ซักถาม ๓. การมีส่วนร่วม ๔. ชิ้นงาน/ผลงาน ๕. ประเมินผลงาน	๒	
๒. วัสดุอุปกรณ์และการเลือกใช้	๑. อธิบายวัสดุอุปกรณ์และเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม	๒. วัสดุ อุปกรณ์ และการเลือกใช้	๑. วิทยากรอธิบายอุปกรณ์ในการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก ๒. วิทยากรอธิบายวัสดุที่ใช้ในการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก ๓. ให้ผู้เรียนเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์	๑. ตัวอย่างวัสดุอุปกรณ์ ๒. สื่อออนไลน์	๕. ประเมินผลงานผู้เรียน โดยใช้ใบงานที่กำหนด	๒	

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	วัดและประเมินผล	ชั่วโมง	
						ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๓. ขั้นตอนการทำงาน การทอผ้าพื้นเมือง ลายสร้อยดอกหมาก	๑. อธิบายขั้นตอน การทำงานทอผ้า พื้นเมืองลายสร้อย ดอกหมาก	๓. ขั้นตอนการ ทำการทอผ้า พื้นเมือง	๑. วิทยากรอธิบายการเตรียม อุปกรณ์และขั้นตอนการการ ทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อย ดอกหมาก	๑.ใบความรู้ เรื่อง การทอพื้นเมืองลาย สร้อยดอกหมาก ๒. สื่อออนไลน์ ๓.วัสดุ อุปกรณ์ของ จริง		๔	
๔. การปฏิบัติการทำ การทอผ้าพื้นเมือง ลายสร้อยดอกหมาก	๑.ปฏิบัติการทอผ้า พื้นเมืองลายสร้อย ดอกหมาก	๔. การ ปฏิบัติการทำการ ทอผ้าพื้นเมือง ลายสร้อย ดอกหมาก	๑.วิทยากรสาธิตวิธีการทอผ้า พื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก	๑.ใบงาน การจัดทำ กระเป๋จากผ้า		๒	๓๐

ใบความรู้

ความเป็นมาของการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก

ผ้าพื้นเมือง ถือได้ว่าเป็นผ้าที่นิยมใช้ในชุมชน ซึ่งมีทั้งการตกแต่งลวดลายด้วยกรรมวิธีมัดหมี่ จก และขิด ทั้งผ้าไหมและผ้าฝ้าย และตกแต่งลายได้หลากหลายพื้นที่ โดยเฉพาะในภาคอีสานของประเทศไทย จนอาจกล่าวได้ว่า ผ้าพื้นเมืองเป็นที่พบเห็นมากที่สุดในแทบทุกกลุ่มอาชีพ โดยนิยมใช้เป็นเครื่องแต่งกาย ผ้าถุง เสื้อ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าพันคอ ซึ่งมีการถัก ทอ ลายต่างๆ ที่นิยมในแต่ละพื้นที่

การจัดการศึกษาอาชีพในปัจจุบันมีความสำคัญมากเพราะจะเป็นการพัฒนาประชากรของประเทศ ให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพเป็นการแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชนซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ ที่จะพัฒนาศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงมั่งคั่ง และมีงานทำอย่างยั่งยืนแปลงในด้านต่างๆ

สภาพสังคมปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้ไปอย่างรวดเร็ว และไม่เพียงพอกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น มนุษย์จึงประสบปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย โดยเฉพาะด้านการดำรงชีพและชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่มนุษย์เราจะต้องสร้างสิ่งทดแทนเพื่อการอยู่รอดโดยวิธีการต่างๆ

อาชีพการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก เป็นอีกหนึ่งอาชีพที่น่าสนใจสามารถเป็นอาชีพทางเลือกสร้างรายได้เสริม หรือเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภออุดรฯ จึงได้ส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก ซึ่งเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะงานศิลป์มีความคิดสร้างสรรค์ การเลือกใช้แบบลวดลายสีเส้นการออกแบบ การตัดเย็บการคำนวณ ขนาดรูปแบบให้เหมาะสมกับงาน งานซ่อมบำรุงดูแลรักษา วัสดุอุปกรณ์และการบริการลูกค้าในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการสร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ

ใบความรู้

การทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก

วัสดุ/อุปกรณ์

๑. กี่กระทูก
๒. กระจวยทอผ้า
๓. หลาปั่นไหม
๔. ด้าย
๕. ผ้าฝ้าย
๖. ฟืม
๗. กรรไกร

วิธีการทอ

๑. ขึ้นเครื่อง (การสาวฮูก)
๒. ปั่นด้าย
๓. มัดหมี่ลายขอ
๔. กรอด้าย
๕. เอาด้ายใส่หลอดใส่กระจวย
๖. ทอหัวขึ้น
๗. ออกมาเป็นผืนและเป็นลายขอ

ข้อเสนอแนะ

มีการพัฒนาลวดลายหัวขึ้นตามสีที่ต้องการ

ใบงาน
 แบบบันทึก การทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก
 ให้ผู้เรียนจดบันทึก ขั้นตอน การทอผ้าพื้นเมือง ระหว่างที่วิทยากรบรรยาย
 แบบบันทึก

วัสดุอุปกรณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขั้นตอนการทำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นส่วนตัว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้

คุณค่าของการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก

คุณประโยชน์ของผ้าพื้นเมือง

๑. ใช้ในการจัดทำเครื่องนุ่งห่ม
๒. ทำเป็นกระเป๋า
๓. ใช้ประกอบกับการผูกผ้า
๔. เป็นของชำร่วย

คุณประโยชน์ของผ้าพื้นเมือง

๑. ใช้เป็นเครื่องแต่งกายเพื่อความสวยงาม
๒. ใช้ในงานพิธีสำคัญทางศาสนา
๓. ใช้ทำเป็นกระเป๋า
๔. ใช้เป็นของไหว้แม่สามีหรือผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ โดยเฉพาะในวันสงกรานต์ หรือปีใหม่ที่มีประเพณี

การดำน้าหัว

คุณประโยชน์ของการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก

การทอเป็นสัญลักษณ์ของคนในแต่ละชุมชน แสดงถึงเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ และความแตกต่างทางวัฒนธรรม ผ้าทอยังคงเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่แรกจนถึงตาย และมีบทบาทสำคัญทั้งในแง่เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การทอผ้าเริ่มจากการสาน มนุษย์เริ่มสานต้นหญ้าอ่อนเพื่อใช้ใส่วัสดุสิ่งของ และต่อมากลายเป็นเสื่อและตะกร้า และพัฒนามาเป็นวิธีการทอตันพิชเพื่อเป็นเส้นที่ยาวและทำให้เหนียวขึ้น สามารถรับน้ำหนักได้มากขึ้น จนกระทั่งมีการคิดค้นวัสดุการทอจากพืชมาเป็นเส้นใย เช่น ฝ้าย รู้จักวิธีการทออย่างง่าย คือการนำฝ้ายมาผูกกับหินเป็นเส้นยืน และใช้เส้นพุ่งเข้าไปเวลาทอ ในอดีตเด็กผู้หญิงทุกคนจะถูกฝึกหัดให้รู้จักการทอผ้า และเย็บปัก ถักร้อย ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ในชุมชนภาคเหนือ ผ้าทอยังคงบทบาททางสังคมและวัฒนธรรม นอกจากบทบาททางการค้า ยังมีการใช้ผ้าในประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ

ดังนั้นการสืบทอดความคิด ความเชื่อ แบบแผนทางสังคม จากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นใหม่ และพัฒนาศักยภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ ในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต เพื่อการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมควบคู่กับการพัฒนาเป็นอาชีพและรายได้ของคนชุมชน

ใบความรู้ การบรรจุหีบห่อ

การใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อการโฆษณาสินค้า

บรรจุภัณฑ์ในปัจจุบันมีความสำคัญมากในการทำการตลาด และสร้างแบรนด์สินค้า ดังนั้นนักออกแบบบรรจุภัณฑ์ ต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาวะการณ์ของการออกแบบในปัจจุบันที่มีความทันสมัยมากกว่าแต่ก่อน จะเห็นได้จากรูปลักษณ์ สีสันทัน และฟังก์ชันการใช้งานที่แตกต่างกันออกไปของบรรจุภัณฑ์แต่ละประเภท การสร้างวัตถุดิบชนิดใหม่ เพื่อนำ มาผลิตเป็นบรรจุภัณฑ์ การนำ บรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่ เป็นต้น กระบวนการเหล่านี้ ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากความต้องการการใช้ทรัพยากรที่มีความจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้ได้ต้นทุนที่ต่ำที่สุดแต่มีผลผลิตที่ดีที่สุด นั่นคือจุดประสงค์หลักของการสร้างกระบวนการทาง

ความสำคัญของบรรจุภัณฑ์

๑. บรรจุภัณฑ์ช่วยในการสื่อสารด้านการตลาด เพราะสามารถพิมพ์ข้อความหรือข้อมูลรายละเอียดลงบนกล่องกระดาษ กล่องกระดาษลูกฟูก หรือบรรจุภัณฑ์รูปแบบอื่นๆ รวมทั้งการออกแบบฉลากหรือสติ๊กเกอร์ติดไว้บนบรรจุภัณฑ์ เพื่อสร้างการจดจำให้กับลูกค้า

๒. บรรจุภัณฑ์เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สินค้าของเรามีความแตกต่าง หากมีการออกแบบอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสมสอดคล้องกับตัวสินค้าหรือผลิตภัณฑ์

๓. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีความสวยงามแตกต่าง มีโอกาสสร้างยอดขายได้ให้มากขึ้นได้ เนื่องจากการกระตุ้นความต้องการของผู้ซื้อ ทำให้ตัดสินใจซื้อสินค้าจากความพึงพอใจได้อีกทางหนึ่ง

๔. บรรจุภัณฑ์ช่วยให้เกิดความประหยัดและป้องกันความสูญเสียที่เกิดจากการขนส่ง หรือเคลื่อนย้ายสินค้า เช่น การเลือกใช้กล่องกระดาษลูกฟูก แผ่นกระดาษลูกฟูก พาเลทกระดาษ หรือเยื่อกระดาษขึ้นรูป

๕. บรรจุภัณฑ์ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง เช่น การเลือกใช้กล่องกระดาษลูกฟูกขนาดใหญ่สำหรับบรรจุสินค้า ทำให้การขนส่งทำได้สะดวกและไม่เสียเวลา ช่วยลดต้นทุนในการขนส่งและลดค่าแรง

ใบความรู้
การคำนวณต้นทุนกำไร การทอดผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก
ตัวอย่างการคิดต้นทุน กำไร การผลิตและค่าใช้จ่ายในการทอดผ้าพื้นเมือง

วัน เดือน ปี	รายการ	จำนวนสิ่งของ	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
	ค่าใช้จ่าย(ต้นทุน)			การกำหนดราคาขาย คิดจากต้นทุน+กำไรที่ต้องการ
	ผ้าไหมประดิษฐ์	ผ้าไหมประดิษฐ์ กิโลละ ๕๐๐ บาท จำนวน ๒ กิโลกรัม	๑,๐๐๐.-	
	รวมค่าใช้จ่าย	๑,๐๐๐.-	๑,๐๐๐.-	
	รายได้	๑,๓๐๐.-		กำไร ๓๐๐ บาท

กำหนดราคาขายต่อหน่วย ดังนี้

๑. กำหนดกำไรที่ต้องการได้จากต้นทุน X (กำไรที่ต้องการหารด้วย ๑๐๐)

ตัวอย่างเช่น

ขาย ๑,๒๐๐ จากต้นทุน ๑,๐๐๐ บาท ต้องการกำไรร้อยละ ๓๐

ดังนั้น กำไรที่ต้องการ = $1,000 \times 30$ หาร ๑๐๐ = ๓๐๐

๒. การกำหนดราคาขายต่อหน่วย ได้มาจากต้นทุน + กำไร หารด้วยจำนวนหน่วย

ตัวอย่าง

ทำ ๑ ได้ ๑ชิ้น จากต้นทุน ๑,๐๐๐ บาท และกำไรที่ต้องการ ๓๐๐ บาท

ฉะนั้น ราคาขายต่อชิ้น = ๑๐๐๐ บาท + ๓๐๐ บาท หารด้วย ๑ ชิ้น = ๓๐๐ บาท

หมายเหตุ

การกำหนดกำไรที่ต้องการขึ้นอยู่กับสิ่งเหล่านี้ด้วย เช่น ราคาตลาดลักษณะของสินค้าและบริการ

ได้ การตั้งราคาให้สามารถแข่งขันได้นั้นต้องอยู่บนพื้นฐานสินค้าหายาก เป็นสินค้าเฉพาะกลุ่ม หรือมีฤดูกาลเข้ามาเกี่ยวข้องก็สามารถที่จะกำหนดกำไรที่ต้องการสูง การตั้งราคาให้สามารถแข่งขันได้นั้นต้องอยู่บนพื้นฐานความสมดุลระหว่างความพึงพอใจของผู้ซื้อและผู้ขายด้วย ถ้าสินค้าโดยทั่วไปมีขายกันแพร่หลาย มีคู่แข่งมากต้องกำหนดกำไรน้อยลงไป

ใบงาน
การคิดต้นทุน กำไร

15

ผู้เรียน/กลุ่ม.....
เรื่อง.....

วัน เดือน ปี	รายการ	จำนวนสิ่งของ	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
	ค่าใช้จ่าย(ต้นทุน)			๑.ให้กำหนดราคากำไร ต้องการเป็นร้อยละก่อน ๒. แล้วคำนวณหาราคา ต่อหน่วยจึงจะทราบ รายได้ ๓. นำรายได้ที่ได้มาใส่ ตารางนี้
	รวมค่าใช้จ่าย			
	รายได้จากการขาย			
	รวมรายได้			

๑. กำไรที่ต้องการ=ต้นทุน X (รายละเอียดของกำไรที่ต้องการหารด้วย ๑๐๐)

๒. การกำหนดราคาขายต่อหน่วย ต้นทุน + กำไร =.....จำนวนหน่วย

ใบความรู้

ช่องทางการตลาด

ช่องทางจำหน่ายทางตรงมีช่องทางขายมีดังนี้

หน้าร้าน : มีการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการจากผู้ผลิตให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง

ช่องทางการจำหน่ายโดยอ้อมมีช่องทางการขายมีดังนี้

ทางออนไลน์ : ขายบนเพจ Facebook เป็นช่องทางที่ง่ายที่สุด คนขายนิยมสูงสุด และก็เข้าถึงกลุ่มลูกค้าเราได้มากที่สุดเช่นกัน เพราะสมัยนี้ใครๆ ก็เล่น Facebook กันทั้งนั้นทำให้สินค้าเราเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้ง่ายมากยิ่งขึ้น ปัจจุบัน Facebook สามารถตั้งบที่โฆษณาและกำหนดกลุ่มเป้าหมายเองด้วยทำให้เปิดเพจขายของบน Facebook อีกช่องทางหนึ่ง

แบบวัดและประเมินผลการจัดการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก

ประเด็นที่เกี่ยวข้อง

๑. จัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือ

- ๑.๑ เลือกใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ ได้เหมาะสมกับประเภทและปริมาณ
- ๑.๒ ทำความสะอาดบำรุงรักษาและจัดเก็บอุปกรณ์เครื่องมือได้อย่างถูกต้อง

๒. จัดเตรียมวัตถุดิบ

- ๒.๑ เลือกใช้วัตถุดิบได้อย่างเหมาะสม
- ๒.๒ เตรียมวัตถุดิบได้อย่างเหมาะสม
- ๒.๓ จัดเก็บวัตถุดิบได้อย่างถูกต้องตามประเภทของวัตถุดิบ

๓. ทักษะการทำ

- ๓.๑ ทำได้ตามคุณลักษณะและมีเอกลักษณ์ที่ถูกต้อง

๔. ทักษะการจัดตกแต่ง และนำเสนอ

- ๔.๑ จัดตกแต่งและนำเสนอได้อย่างเหมาะสม

ใบงาน
แบบประเมินผลงานผู้เรียน

ชื่อ-นามสกุล.....

หลักสูตร.....กลุ่ม.....

คำชี้แจง : ให้วิทยากรประเมินผลงานของผู้เรียนตามหัวข้อที่กำหนดให้

ประเด็นที่ประเมิน	คะแนนประเมิน (๑๐ คะแนน)
๑. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ (๒๐ คะแนน)	
๑.๑ ทดสอบความรู้ความเข้าใจ	
๑.๒ สอบถามความรู้ความเข้าใจ	
๒. ทักษะการปฏิบัติ (๔๐ คะแนน)	
๒.๑ สังเกตการณ์ปฏิบัติในระหว่างการเรียนรู้การจัดกิจกรรม	
๒.๒ ประเมินโดยให้สาธิต	
๒.๓ แสดงขั้นตอนวิธีการปฏิบัติ	
๒.๔ ประเมินจากกระบวนการมีส่วนร่วม (ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา)	
๓. คุณภาพของผลงาน ผลการปฏิบัติงาน (๔๐ คะแนน)	
๓.๑ สังเกตผลงาน	
๓.๒ ตรวจสอบผลงาน	
๓.๓ มีความคิดสร้างสรรค์	
๓.๔ ผลการปฏิบัติว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่	
รวมคะแนน (๑๐๐ คะแนน)	

หมายเหตุ การประเมินผลการจบหลักสูตรอาจดำเนินการได้ ดังนี้

- การประเมินระหว่างเรียน และเมื่อจบหลักสูตร
- ประเมินครั้งเดียวก่อนจบหลักสูตร

ทั้งนี้ เกณฑ์การจบหลักสูตร จะต้องได้คะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ จึงจะผ่านเกณฑ์การประเมิน

ลงชื่อ

วิทยากร

(

)

แบบทดสอบ
หลักสูตรวิชาการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก (Pretest)

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดเป็นวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก
 - ก. กง ใช้พับเส้น
 - ข. อัก ใช้พันเส้นด้าย
 - ค. กระสวย ใช้สำหรับพันด้ายพุ่ง
 - ง. ถูกทุกข้อ
๒. หลักสูตรการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมากเป็นหลักสูตรลักษณะใด
 - ก. เป็นหลักสูตรพัฒนาอาชีพ
 - ข. เป็นการหารายได้จากทำอาชีพ
 - ค. เป็นลายผ้าที่มีคนสนใจในท้องถิ่น
 - ง. เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับครอบครัว
๓. หลักสูตรการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมาก เป็นโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเพื่อพัฒนาด้านใด
 - ก. ขยายโอกาสในการสร้างอาชีพ
 - ข. เพื่อจัดกิจกรรมในการสร้างอาชีพ
 - ค. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในการทอผ้า
 - ง. เพื่อพัฒนาศักยภาพ ทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
๔. กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาอาชีพการทอผ้าต้องใช้กลุ่มเป้าหมายใด
 - ก. ประชาชนทั่วไป
 - ข. นักเรียน
 - ค. แม่ค้า
 - ง. ครู
๕. ท่านมีความรู้พื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการทอผ้าพื้นเมืองลายสร้อยดอกหมากมากน้อยเพียงใด
 - ก. สร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชน
 - ข. เสริมสร้างเศรษฐกิจในชุมชน
 - ค. เป็นการทอผ้าที่ทำกันมานาน
 - ง. ถูกทุกข้อที่กล่าวมา

เฉลย ๑.ง ๒. ก ๓. ง ๔. ก ๕. ง

บรรณานุกรม

<https://krupaewka.wordpress.com/๒๐๑๒/๐๕/๒๗/%E๐%B๘%๘๔%E๐%B๘%A๗%E๐%B๘%B๒%E๐%B๘%A๑%E๐%B๘%AA%E๐%B๘%B๓%E๐%B๘%๘๔%E๐%B๘%B๑%E๐%B๘%๘D%E๐%B๘%๘๒%E๐%B๘%AD%E๐%B๘%๘๗%E๐%B๘%๘C%E๐%B๘%๘๔%E๐%B๘%B๒%E๐%B๘%๘๗%E๐%B๘%AD%E๐%B๘%๘E%E๐%B๘%B๓%E๐%B๘%๘๔%E๐%B๘%๘๔%E๐%B๘%๘๐/>

คณะที่ปรึกษา

นายภาสกร ชมภูบุตร
นายรัฐพล พันธุ์โพธิ์
นายธีระพล ตะนัยศรี
นางธนวรรณ ไชยโหวาร
นางสาวเอมอัสนา ปักขาทานัง
นางเยาวรัตน์ โคตรธาดา
นางพรพิรุณ รอบคอบ
นางสาววิจิตรา คลังพระศรี
นางจินดารัตน์ ภูเอื้องแก้ว
นายฐาปกรณ์ ไชยะดา
นายจิรวัดน์ เขียวเพชร
นางโสภา สว่างพรม
นางสาวนิสรา ดวงสีทา
นางสาวพรรณิณี ถาแสง

คณะผู้จัดทำ

ผู้อำนวยการ สกร.อำเภอภูตัง
ครู
ครูอาสาสมัครฯ
ครู กศน.ตำบลภูตัง
ครู กศน.ตำบลนาโพธิ์
ครู กศน.ตำบลเลิงแฝก
ครู กศน.ตำบลหนองแขวง
ครู กศน.ตำบลห้วยเตย
ครู ศรช.บ้านโสกขุ่น
ครู ศรช.บ้านหนองโดน
ครู ศรช.บ้านโนนสมบูรณ์
ครู ศรช.บ้านโสกคลอง
ครู ศรช.บ้านจอมทอง
ครู ศรช.บ้านสำโรง

ออกแบบกราฟฟิค ปก/รูปเล่ม

นางพรพิรุณ รอบคอบ

ครู กศน.ตำบลหนองแขวง

พิสูจน์อักษร

นายรัฐพล พันธุ์โพธิ์
นายธีระพล ตะนัยศรี
นางเยาวรัตน์ โคตรธาดา

ครู
ครูอาสาสมัครฯ
ครู กศน.ตำบลเลิงแฝก